

YÖNETMELİK

Cumhurbaşkanlığı (Siber Güvenlik Başkanlığı)’ndan:

SOSYAL AĞ SAĞLAYICI TARAFINDAN ÇOCUKLARA ÖZGÜ AYRIŞTIRILMIŞ HİZMET SUNULMASINA VE YAŞ DOĞRULAMAYA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; sosyal ağ sağlayıcı tarafından sunulan hizmetlere erişimde yaş doğrulamaya, onbeş yaşını doldurmuş çocuklara özgü ayrıştırılmış hizmet sunulmasına ve ebeveyn kontrol araçlarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik; Türkiye’den erişilebilen yurt içi veya yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılar ve kullanıcılar ile sosyal ağ sağlayıcı tarafından onbeş yaşını doldurmuş çocuklara sunulacak ayrıştırılmış hizmetlere, yaş doğrulamaya, ebeveyn kontrol araçlarına ve itiraz mekanizmalarına yönelik iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun ek 4 üncü maddesinin yedinci, yirminci ve yirmibeşinci fıkralarına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Ayrıştırılmış hizmet: Onbeş yaşını doldurmuş çocuklara, yaş ve gelişim düzeylerine uygun olarak güvenlik, gizlilik, içerik sunumu, algoritma, iletişim ve ebeveyn kontrol araçları uygulanarak sosyal ağ sağlayıcı tarafından sunulan sosyal ağ hizmetini,
- Başkan: Siber Güvenlik Başkanı,
- Başkanlık: Siber Güvenlik Başkanlığını,
- Çocuk: Daha erken yaşta ergin olsa bile onsekiz yaşını doldurmamış kişiyi,
- Ebeveyn kontrol araçları: Çocukları yaşlarına uygun olmayan içerik, zararlı çevrim içi etkileşim ve aşırı kullanım risklerinden korumak amacıyla; içerik, erişim, ekran süresi, satın alma ve gizlilik ayarlarının yönetilmesi ile kullanım faaliyetlerinin izlenmesini sağlayan teknik araçları,
- Sosyal ağ sağlayıcı: Sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların internet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşmalarına imkân sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,
- Yaş doğrulama belirteci: Kullanıcının yaş eşliğini gösteren teknik doğrulama aracını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yaş Doğrulaması, Ayırıştırılmış Hizmetler ve Ebeveyn Kontrol Araçları

Temel ilkeler

MADDE 5- (1) Sosyal ağ sağlayıcı, onbeş yaşını doldurmamış çocuklara hizmet sunamaz.

(2) Sosyal ağ sağlayıcı, onbeş yaşını doldurmuş çocuklara yönelik ayırıştırılmış hizmet sunumunda; çocuğun yüksek yararı ile fiziksel, zihinsel, psikolojik, sosyal ve duygusal gelişim ihtiyaçlarını gözeterek gerekli tedbirleri alır.

(3) Yaş doğrulama süreçlerinde kişisel verilerin korunması esas olup kimlik tespiti yerine yalnızca yaş eşliğinin belirlenmesine imkân tanıyan yöntemler kullanılır.

(4) Yaş doğrulama yöntemleri; gerçeğe aykırı beyan ve manipülasyon girişimlerine karşı teknik yönden sağlam ve güvenilir bir altyapıya sahip kılınır, zaman içinde ve farklı kullanıcılar bakımından tutarlı olması ve doğrulanabilir sonuçlar üretmesi sağlanır.

(5) Yaş doğrulama yöntemleri; doğrulama yöntemlerinin güvenilirliği, algoritma yapıları ve çocuklara yönelik ayırıştırılmış hizmet politikaları kullanıcılar, ebeveynler ve Başkanlık bakımından açık, anlaşılır, denetlenebilir ve test edilebilir şekilde sunulur.

(6) Yaş doğrulama yöntemleri ile ebeveyn kontrol araçları; yaş, cinsiyet, ırk, etnik köken, engel durumu, dil, din, dış görünüş, sosyo-ekonomik durum ve benzeri özellikler bakımından adil, tarafsız ve belirli kullanıcı veya kullanıcı grupları aleyhine sistematik ayrımcı sonuçlar doğurmayacak nitelikte tasarlanır; engelli bireyler dâhil tüm kullanıcılar için erişilebilir şekilde sunulur.

(7) Sosyal ağ sağlayıcı, ebeveyn kontrol araçları oluşturur ve bunların açık, anlaşılır ve kullanıma elverişli olmasını sağlar.

Yaş doğrulama standartları

MADDE 6- (1) Sosyal ağ sağlayıcı; onbeş yaşını doldurmamış çocuklara hizmet sunamayacağı ve onbeş yaşını doldurmuş çocuklara özgü ayırıştırılmış hizmet sunma hususlarının uygulanması için yaş doğrulama dahil gerekli teknik ve idari tedbirleri alır.

(2) Sosyal ağ sağlayıcı; hesap oluşturulması aşamasında kullanıcının yaş durumunu yaş doğrulama belirteci ile doğrulamak zorundadır.

(3) Sosyal ağ sağlayıcı, yaş doğrulama belirteci ile yaş doğrulama yapıldıktan sonra hizmet sunumunun devamı süresince; kendi belirleyeceği tekli veya katmanlı yaş doğrulama yöntemlerini işletir. Doğrulanmış bir hesabın bu Yönetmelik hükümlerine göre belirlenmiş yaş aralığına aykırı olarak kullanıldığına dair makul şüphenin bulunması halinde sosyal ağ sağlayıcı tarafından ilgili hesap askıya alınır ve hesabın yeniden kullanılabilmesi için yaş doğrulama belirteci ile yaş doğrulaması yapılması gerekir.

(4) Yaş doğrulaması sonucunda;

a) Onbeş yaşını doldurmadığı tespit edilen çocukların hesap açılış talepleri reddedilir.

b) Onbeş yaşını doldurduğu tespit edilen çocukların hesapları, 8 inci maddede düzenlenen çocuklara özgü ayırıştırılmış hizmet esaslarına tabi kılınır.

Yaş doğrulama belirteci

MADDE 7- (1) Yaş doğrulama e-Devlet Kapısı üzerinden yapılır. e-Devlet Kapısı yaş doğrulama belirtecinin oluşturulması ve kullanımında aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Yaş doğrulama belirteci; kullanıcının talebi üzerine, Başkanlık tarafından sunulan ve e-Devlet Kapısı üzerinden kimlik doğrulama yapılarak erişilen, yaş doğrulama belirteci oluşturulmasına ilişkin çevrimiçi hizmet kullanılarak üretilir.

b) e-Devlet Kapısı üzerinden üretilen yaş doğrulama belirteci; sadece kullanıcının onbeş yaşını doldurup doldurmadığı, onbeş yaşını doldurmuş ise onsekiz yaşını doldurup doldurmadığı bilgisini içerir. Yaş doğrulama belirteci, kullanıcının yaşıyla ilgili yukarı belirtilen hususlar dışında başkaca hiçbir kişisel veri ve bilgi içermez. Yaş doğrulama belirteci, kullanıcının sosyal ağ sağlayıcı nezdindeki kullanıcı profilinde gösterilen kullanıcı adlarını veya kullanıcıyı üçüncü taraflarca belirli veya belirlenebilir kulan herhangi başka bir bilgi ve veriyi içermez.

c) Kullanıcının talebine istinaden e-Devlet Kapısı üzerinden üretilen yaş doğrulama belirteci, kullanıcı tarafından ilgili sosyal ağ sağlayıcısının platformuna yüklenir.

ç) Sosyal ağ sağlayıcı, öncelikle kullanıcı tarafından kendi platformuna yüklenen yaş doğrulama belirtecinin Başkanlık tarafından e-Devlet Kapısı üzerinden oluşturulduğunu teyit eder ve akabinde de yaş doğrulama belirtecinden, kullanıcının yaş grubunu tespit eder. Sosyal ağ sağlayıcı, yaş doğrulama belirtecini yaş doğrulama amacı dışında kullanamaz.

d) Türkiye’de mukim olmayıp geçici olarak bulunan kullanıcılar, bu Yönetmelikte belirlenen yaş doğrulamaya ilişkin kontrol mekanizmalarından muaftır. Ancak bu kullanıcıların Türkiye’de sosyal ağ sağlayıcı tarafından sunulan hizmetlerden faydalanabilmeleri için başvuruları üzerine Başkanlık tarafından e-Devlet Kapısı üzerinden, kimlik doğrulama yapılmaksızın ve sadece pasaport bilgileri kullanılarak erişilebilen çevrimiçi hizmet kullanılarak buna yönelik istisnai bir belge oluşturulur.

Çocuklara özgü ayrıştırılmış hizmet sunulması

MADDE 8- (1) Sosyal ağ sağlayıcı, onbeş yaşını doldurmuş çocuk olduğu doğrulanan kullanıcılara yönelik hizmetlerini; çocuğun yüksek yararı ile fiziksel, zihinsel, psikolojik, sosyal ve duygusal gelişimini koruyacak şekilde ayrıştırır ve gerekli tedbirleri alır. Bu kapsamda sosyal ağ sağlayıcı tarafından onbeş yaşını doldurmuş çocuk kullanıcılara sunulan içerik, reklam ve diğer hizmetlerde;

- a) Çocuğun yaşı,
- b) Çocuğun yüksek yararının gözetilmesi,
- c) Çocuğun fiziksel, psikolojik ve duygusal gelişiminin korunması,
- ç) Çocuğa yönelik cinsel istismar ve ticari sömürü risklerinin önlenmesi, hususları dikkate alınır.

(2) Onbeş yaşını doldurmuş çocuk kullanıcıya ait kişisel verilerin korunması amacıyla sosyal ağ sağlayıcı, yüksek düzeyde gizlilik ayarlarını varsayılan olarak uygular ve asgari düzeyde veri işlenmesine olanak tanır.

(3) Sosyal ağ sağlayıcı, onbeş yaşını doldurmuş çocuk kullanıcıya yönelik sözleşme, kullanıcı ayarları ve veri politikaları gibi hususları çocuğun anlayabileceği şekilde sunulmasını sağlar.

(4) Sosyal ağ sağlayıcısı, onbeş yaşını doldurmuş çocuğun gelişimine zarar verebilecek içeriklere maruz kalmasını azaltıcı içerik filtreleme ve öneri sistemi ayarlarının uygulanmasını sağlar.

(5) Ayrıştırılmış hizmet kapsamında onbeş yaşını doldurmuş çocuk hesapları hakkında aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır:

a) Bağımlılık geliştirme etkisi doğurabilecek hizmet sunulamaz.

b) Onbeş yaşını doldurmuş çocuk hesapları varsayılan olarak gizli hesap olarak sağlanır, hesap kamuya açık olma seçeneğiyle sunulamaz.

c) Onbeş yaşını doldurmuş çocuk kullanıcı paylaşımlarındaki takipçi ve takip edilen hesap bilgileri hesap sahibi çocuk kullanıcı dışındaki hesaplarca görülemeyecek şekilde tasarlanır.

ç) Onbeş yaşını doldurmuş çocuk hesabına ancak takip ettiği hesaplar mesaj gönderebilir; mesajlarda görüldü bilgisine yer verilemez.

d) Sosyal ağ sağlayıcı, onbeş yaşını doldurmuş çocuğa ait hesabı; hizmete erişimde kullanılan cihazdan bağımsız olarak cihazda veya çevrimiçi depolama hizmetlerinde tutulan telefon rehberleri, kişi ve kullanıcı listeleri, e-posta adres defterleri, diğer uygulama ve platformlardaki kişi, arkadaş ve takip listeleri ile üçüncü kişilere ait iletişim bilgilerinin iletişim kurma amacıyla derlendiği benzeri kanal ve kaynaklarla senkronize edemez; bu amaçla söz konusu kaynaklara erişemez ve bunlardan elde edilen verileri işleyemez. Hesabın oluşturulması, doğrulanması, kurtarılması ve güvenliğinin sağlanması ile ebeveyn denetimi amacıyla yalnızca ebeveyne ait iletişim bilgilerinin işlenmesi bu fıkra kapsamında senkronizasyon sayılmaz. Bu fıkraya aykırı olarak elde edilmiş veriler ile bunlardan üretilen eşleştirme, çıkarım ve öneri kayıtları gecikmeksizin silinir.

e) Onbeş yaşını doldurmuş çocuk hesabı başka hesaplara, başka hesaplar da onbeş yaşını doldurmuş çocuğun hesabına takip için önerilemez. Sosyal ağ sağlayıcı hangi hesap veya kaynaktan aktarıldığına bakılmaksızın kendisinde bulunan üçüncü kişi iletişim verilerini onbeş yaşını doldurmuş çocuğa ait hesaba eşleştiremez, çocuğa ait hesabı bu veriler üzerinden aranabilir, bulunabilir veya önerilebilir kılamaz; arayüz tasarımı, varsayılan ayarlar, bildirim veya tekrarlanan izin talepleri yoluyla bu işlevlerin etkinleştirilmesine yönlendirme yapamaz.

f) Sosyal ağ sağlayıcı, onbeş yaşını doldurmuş çocuğun profil fotoğrafı, hesabı, paylaşımları ve görsellerinin başkalarının ekran görüntüsü alınamayacak şekilde gerekli teknik tedbirleri alır.

g) Onbeş yaşını doldurmuş çocuk hesabında canlı yayın açma özelliğine yer verilemez.

ğ) Onbeş yaşını doldurmuş çocuk hesaplarında; görsel içeriklerin kaydırma, dokunma, tıklama veya benzeri kullanıcı hareketleriyle ya da kendiliğinden ardışık olarak sunulmasını sağlayan arayüz, tasarım veya işlev sunulamaz. Bu fıkra, hizmetin sunulduğu uygulama, internet sitesi ve diğer bütün arayüzlerde uygulanır.

h) Onbeş yaşını doldurmuş çocuk hesapları çocuğun davranışlarına göre özelleştirilemez; çocuğa ait kişisel veriler, profillemeye veya kişiselleştirilmiş ticari reklam faaliyetlerine konu edilemez.

(6) Bu maddede belirtilenler ile bu kapsamda alınacak diğer tedbirler, 5651 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinin yedinci fıkrası gereğince sosyal ağ sağlayıcının kendi internet sitesinde yayınlanır.

(7) Başkanlık, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Ebeveyn kontrol araçları

MADDE 9- (1) Sosyal ağ sağlayıcı; açık, anlaşılır ve kullanıma elverişli ebeveyn kontrol araçları sağlar. Ebeveyn kontrol araçlarının sunulması, sosyal ağ sağlayıcının onbeş yaşını doldurmuş çocuklara özgü ayrıştırılmış hizmet sunma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(2) Ebeveyn kontrol araçları; anne, baba, vasi gibi yasal olarak çocuk hakkında karar verme yetkisini haiz kişiler tarafından kullanılır ve sosyal ağ sağlayıcısı tarafından, ebeveyn kontrol araçlarının bu kişilerin kullanımına sunulması için gerekli tedbirler alınır.

(3) Ebeveyn kontrol araçları asgari olarak;

a) Hesap ve özellik ayarlarının kontrol edilmesine,

b) Satın alma, kiralama ve ücretli üyelik gibi ücrete dayalı işlemlerin ebeveyn iznine veya onayına tabi kılınmasına ve bu işlemler için harcama limiti belirlenmesine,

c) Kullanım süresinin izlenmesi, bu sürenin ebeveyn tarafından belirlenmesi ve sınırlandırılması ile konum paylaşımına, ilişkin mekanizmaları içerir.

(4) Ebeveyn kontrol araçları;

a) Türkçe dil seçeneğini içerecek şekilde sunulur.

b) Kolayca bulunabilecek ve etkinleştirilebilecek şekilde tasarlanır.

c) Farklı cihaz ve işletim sistemlerinde çalışabilir nitelikte geliştirilir.

ç) Etkinleştirildiğinde çocuğa açıkça bildirilir.

d) Ebeveynin kontrol yetkisinin ve bu yetkide yaptığı değişikliklerin çocuk tarafından, ebeveynin bilgisi ve aynı güvenlik doğrulaması olmaksızın devre dışı bırakılmasını veya kaldırılmasını önleyecek güvenlik tedbirlerini içerir.

e) Çocuğun mahremiyetini orantısız biçimde ortadan kaldırmayacak, gözetimden çok iletişim, öğrenme ve güçlendirme esasına dayanacak şekilde tasarlanır.

(5) Sosyal ağ sağlayıcı, ebeveyn kontrol araçlarının kapsamı ve kullanımı hakkında açık ve anlaşılır bilgilendirmeye internet sitesinde yer verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Başvuru ve itiraz mekanizması

MADDE 10- (1) Sosyal ağ sağlayıcı; yaş doğrulama sonucuna, hesabın askıya alınmasına veya kapatılmasına ve ayrıştırılmış hizmet kapsamında uygulanan tedbirlere ilişkin itirazların alınması ve hızla sonuçlandırılması için Türkçe dil seçeneği bulunan, ücretsiz ve erişilebilir bir başvuru ve itiraz mekanizması kurmakla yükümlüdür.

(2) Başvuru ve/veya itiraz; sosyal ağ sağlayıcısı tarafından hakkında işlem gerçekleştirilenler tarafından yapılabilir.

(3) Başvuru ve/veya itiraz, tamamen otomatik sistemlerle incelenemez ve anlamlı insan incelemesine tabi tutulur.

(4) Başvuru ve/veya itiraz sonuçlanıncaya kadar hesaba ait içerik ve kişisel veriler silinmez.

(5) Yapılacak bildirimde, başvuru ve/veya itiraz sonucuna karşı Başkanlığa şikâyetle bulunulabileceği ve yargı yoluna başvurulabileceği belirtilir.

(6) Sosyal ağ sağlayıcı; başvuru ve/veya itiraz sayısı, kabul oranı ve ortalama sonuçlandırma süresine ilişkin verileri yıllık olarak Başkanlığa bildirir ve kendi internet sitesinde yayımlar.

Yaptırım

MADDE 11- (1) 5651 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinin yedinci, yirminci ve yirmibeşinci fıkralarına istinaden, bu Yönetmelikte belirtilen yükümlülüklerin sosyal ağ sağlayıcısı tarafından yerine getirilmemesi halinde; yaptırımların uygulanmasına, tebliğine, itiraz süreçlerine ve kaldırılmasına ilişkin hususlarda 5651 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinin ilgili hükümleri uygulanır.

(2) Yaptırım uygulanmadan önce sosyal ağ sağlayıcıya aykırılık bildirilir ve aykırılığın niteliğine göre giderilmesi için makul bir süre verilir.

(3) Yaptırımın belirlenmesinde aykırılığın ağırlığı, süresi, etkilenen çocuk sayısı ve sosyal ağ sağlayıcının iyi niyetli uyum çabası dikkate alınır.

Yaş doğrulama belirteci rehberi ve düzenleme yetkisi

MADDE 12- (1) Başkanlık tarafından; yaş doğrulama belirtecinin teknik yapısını, içerdiği bilgilerin formatını ve sosyal ağ sağlayıcısının belirteci kullanarak yaş doğrulama yapması için uygulaması gereken süreci tanımlayan ve ihtiyaç duyulan diğer hususları içeren rehber hazırlanır ve sosyal ağ sağlayıcılarla paylaşılır.

(2) Bu Yönetmelik ile ilgili stratejileri belirlemeye, koordinasyonu sağlamaya, ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve gerektiğinde uygulamaya yönelik usul ve esasları düzenlemeye Başkanlık yetkilidir.

Mevcut hesapların yaş doğrulama süreci

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce açılmış ve yaş doğrulama belirteci kullanılarak doğrulama yapılmamış mevcut hesaplara, sosyal ağ sağlayıcısı tarafından 31/3/2027 tarihine kadar en az bir defaya mahsus olarak 7 nci madde kapsamında yaş doğrulama belirteci ile doğrulama yapılması zorunludur. Yaş doğrulaması sonucunda;

a) Onbeş yaşını doldurmadığı tespit edilen çocukların mevcut hesapları bilgi verilerek kapatılır. Kapatılan hesaplara ilişkin veriler; 10 uncu maddede yer alan başvuru ve/veya itiraz mekanizmasının işletilmesi durumunda bunun sonuçlanmasını müteakiben, itiraz prosedürü işletilmez ise gecikmeksizin silinir.

b) Onbeş yaşını doldurduğu tespit edilen çocukların mevcut hesapları, 8 inci maddede düzenlenen çocuklara özgü ayrıştırılmış hizmet esaslarına tabi kılınır.

Yürürlük

MADDE 13- (1) Bu Yönetmelik 1/11/2026 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Siber Güvenlik Başkanı yürütür.